

Sygn. akt II UK 724/15

POSTANOWIENIE

Dnia 21 listopada 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogusław Cudowski

w sprawie z wniosku J. K.
przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw
Wewnętrznych i Administracji w W.
o prawo do policyjnej emerytury oraz prawo do policyjnej renty inwalidzkiej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 21 listopada 2016 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 24 lipca 2015 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny wyrokiem z 24 lipca 2015 r. oddalił apelację J. K. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z 12 czerwca 2014 r. oddalającego jego odwołanie od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w W. z 27 września 2013 r. nr (...) oraz nr (...) stwierdzających ustanie prawa do emerytury policyjnej i prawa do policyjnej renty inwalidzkiej J. K. z dniem 31 stycznia 2012 r.

Wyrok Sądu Apelacyjnego odwołujący się zaskarżył w całości. Zarzucono naruszenie prawa materialnego, to jest: (-) art. 10 ust. 2 ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej,

Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, w brzmieniu nadanym przez art. 4 pkt 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zmianie ustawy o Straży Granicznej i niektórych innych ustaw – poprzez pominięcie przy stosowaniu tego przepisu podstawowej zasady prawa, tj. zakazu działania prawa wstecz w sytuacji powoda, który co prawda dopuścił się występku objętego dyspozycją tego przepisu, ale pięć lat przed zmianą tego przepisu, przy czym skazanie prawomocne powoda za owe występki nastąpiło dopiero w 2012 r., a więc po 10 latach od ich popełnienia, wskutek opieszałości organów wymiaru sprawiedliwości, na tryb działania, których powód nie miał żądanego wpływu; (-) art. 12 z zw. z art. 4 pkt 2 ustawy nowelizującej z 13 kwietnia 2007 r. w zw. z art. 10 ust. 2 ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy poprzez nieuprawnione przyjęcie i nieuprawnioną interpretację, że ma zastosowanie do emeryta – rencisty podlegającego przepisom ustawy, podczas gdy ustawa w art. 12 posługuje się pojęciem „funkcjonariusza”, tj. osoby pozostającej w stosunku służby;

(-) art. 2 Konstytucji RP w zakresie ochrony prawa nabytych, czego w przypadku powoda nie uwzględniono, w związku z faktem, że powód pomiędzy popełnieniem występku, a prawomocnym skazaniem za te czyny przestał być funkcjonariuszem i stał się emerytem policyjnym pobierającym emeryturę od maja 2006 r. oraz rencistą drugiej grupy inwalidzkiej „bez związku ze służbą” od listopada 2006 r.; (-) art. 32 Konstytucji RP w zakresie równego traktowania obywateli – równości ich wobec prawa, wobec faktu przewlekłości postępowania karnego, wskutek którego okazało się, że inni emeryci, do których ma zastosowanie ww. ustawa, którzy popełnili występki objęte dyspozycją skarżonego przepisu, ale wymiar sprawiedliwości „zdążył” ich prawomocnie skazać przed wejściem w życie zmiany przepisów poprzez art. 4 pkt 2 ustawy nowelizującej z 13 kwietnia 2017 r., pozostają w dalszym ciągu emerytami (rencistami) i pobierają świadczenia emerytalne, bądź rentowe.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na występowanie w sprawie dwóch istotnych zagadnień prawnych. Po pierwsze, wskazał na niejednakowe skutki prawne i niejednakowe traktowanie osób, które popełniwszy występki w okresie obowiązywania ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy – w brzmieniu pierwotnym

niezmienionym – i zostały pod rządami „starych” przepisów skazane prawomocnie, oraz osób, które bez własnego wpływu „oczekiwały” na prawomocny wyrok wiele lat, aż doszło do niekorzystnych dla nich zmian przepisów, które doprowadziły do utraty praw emerytalnych (praw niewątpliwie nabytych). Zdaniem skarżącego, problem prawny sprowadza się do rozstrzygnięcia, czy opieszałość orzecznicza organów wymiaru sprawiedliwości może niekorzystnie wpływać na sytuację prawną osoby tak dalece, że wskutek tej opieszałości i w wyniku niekorzystnej dla siebie zmiany przepisów prawa osoba ta traci środki finansowe na swoje utrzymanie; czy można uzależnić nadejście i zastosowanie wobec takich osób, jak powód, skutków prawnych zmiany przepisów od „terminu” otrzymania prawomocnego orzeczenia skazującego za popełnione występki – w kontekście zasady nie działania prawa wstecz oraz praw nabytych oraz, czy takie okoliczności można uznać za usprawiedliwione w demokratycznym państwie prawa. Ponadto, w ocenie skarżącego, wyjaśnienia wymaga zagadnienie jednoczesnej utraty dwóch świadczeń: świadczenia emerytalnego i rentowego nabytego bez związku ze służbą wskutek choroby, innymi słowy czy w związku z utratą prawa do emerytury nabytej na podstawie przepisów ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy następuje automatyczna utrata uprawnień do renty inwalidzkiej, wynikających z uznania emeryta za inwalidę drugiej grupy inwalidzkiej, wskutek ustalenia inwalidztwa niepozostającego w związku ze służbą w Policji – po przejściu funkcjonariusza na emeryturę.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Skarżący wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania opiera na przesłance wystąpienia w sprawie istotnych zagadnień prawnych. Odwołując się do utrwalonego w orzecznictwie Sądu Najwyższego rozumienia tej przesłanki

przesądu, twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie SN z 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468; postanowienie SN z 17 marca 2015 r., I PK 4/15, LEX nr 1661934). Nadto, zwraca się uwagę, że problem przedstawiony jako istotne zagadnienie prawne nie może sprowadzać się do zwykłej wykładni i stosowania prawa (por. postanowienia SN z 8 września 2008 r., III UK 52/08 i III UK 55/08, niepubl.; postanowienie SN z 16 marca 2009 r., III UK 91/08, LEX nr 707910; postanowienie SN z 26 listopada 2014 r., II UK 134/14, LEX nr 2008662).

Zagadnienia sformułowane przez skarżącego nie stanowią istotnych zagadnień prawnych w przedstawionym wyżej znaczeniu.

Odnosnie problemów czy opieszałość orzecznicza organów wymiaru sprawiedliwości może niekorzystnie wpływać na sytuację prawną osoby tak dalece, że skutek tej opieszałości i w wyniku niekorzystnej dla siebie zmiany przepisów prawa osoba ta traci środki finansowe na swoje utrzymanie, oraz czy można uzależnić nadejście i zastosowanie wobec takich osób, jak odwołujący się, skutków prawnych zmiany przepisów od „terminu” otrzymania prawomocnego orzeczenia skazującego za popełnione występki – w kontekście zasady nie działania prawa wstecz oraz praw nabytych oraz; czy takie okoliczności można uznać za usprawiedliwione w demokratycznym państwie prawa - problemy te sprowadzają się do oceny konstytucyjności przesłanek zastosowania art. 10 ust. 2 ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Więziennej oraz ich rodzin – w brzmieniu nadanym art. 4 pkt. 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zmianie ustawy o Straży Granicznej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2007 r. Nr 82, poz. 558) stosowanego w zw. z art. 12 ustawy nowelizującej z 13 kwietnia 2007 r. Zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy skazanie emeryta albo rencisty prawomocnym wyrokiem sądu za

przestępstwo umyślne lub przestępstwo skarbowe umyślne, ścigane z oskarżenia publicznego, popełnione w związku z wykonywaniem czynności służbowych i w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, albo za przestępstwo określone w art. 258 Kodeksu karnego lub wobec którego orzeczono prawomocnie środek karny pozbawienia praw publicznych za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe popełnione przed zwolnieniem ze służby, powoduje utratę prawa do zaopatrzenia emerytalnego na podstawie ustawy. Z kolei zgodnie z art. 12 ustawy nowelizującej z 13 kwietnia 2007 r., art. 10 ust. 2 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy w zacytowanym wyżej brzmieniu stosuje się w przypadku, gdy funkcjonariusz został skazany prawomocnym wyrokiem sądu lub wobec którego orzeczono prawomocnie środek karny po dniu wejścia w życie ustawy nowelizującej z 13 kwietnia 2007 r. Powyższa regulacja stanowiła przedmiot rozważań Trybunału Konstytucyjnego w wyroku z 7 kwietnia 2011 r., K 4/09 (OTK-A 2011 nr 3, poz. 20). Trybunał orzekł, że art. 10 ust. 2 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy w zw. z art. 12 ustawy nowelizującej z 13 kwietnia 2007 r. jest zgodny z wynikającymi z art. 2 Konstytucji zasadami niedziałania prawa wstecz oraz ochrony praw słusznie nabytych. Trybunał wyjaśnił, że istotą zasady zakazującej wsteczne działanie prawa jest to, że wynikające z przepisów prawnych normy prawne mogą wiązać skutki prawne tylko z faktami (zdarzeniami, czynnościami, sytuacjami), które zaistniały po wejściu w życie wspomnianych przepisów prawnych. Wskazał, że faktem, z którym art. 12 ustawy nowelizującej z 13 kwietnia 2007 r. wiąże skutki prawne, a w szczególności utratę prawa do zaopatrzenia emerytalnego na podstawie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym, jest prawomocny wyrok sądu za przestępstwo określone w art. 10 ust. 2 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy lub prawomocne orzeczenie środka karnego, o którym mowa w tym przepisie, które zapadły po wejściu w życie ustawy nowelizującej z 13 kwietnia 2007 r., w tym również po dniu wejścia w życie art. 10 ust. 2 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy (zob. art. 4 pkt. 2 ustawy nowelizującej z 13 kwietnia 2007 r.). Trybunał podkreślił, że regulacja ta nie narusza, ale zapobiega naruszeniu zasady *lex retro non agit*, ponieważ wyklucza zastosowanie art. 10 ust. 2 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy do sytuacji, w której prawomocne skazanie lub prawomocne orzeczenie, o których

mowa w art. 10 ust. 2 ustawy, powodujące utratę prawa do zaopatrzenia emerytalnego na podstawie ustawy po zwolnieniu ze służby, nastąpiło przed wejściem w życie art. 10 ust. 2 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy. Trybunał podzielił przy tym pogląd, iż wprowadzając art. 10 ust. 2 w związku z art. 12 ustawy nowelizacyjnej z 13 kwietnia 2007 r., ustawodawca kierował się zasadą równości wobec prawa wszystkich funkcjonariuszy, ponieważ przesłanki określone w art. 10 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy, w związku z którymi funkcjonariuszowi nie przysługuje prawo do emerytury na podstawie ustawy, są takie same jak przesłanki określone w art. 10 ust. 2 tej ustawy, na podstawie których funkcjonariuszowi odbiera się nabyte prawo do emerytury na podstawie ustawy. Trybunał stwierdził również, że art. 10 ust. 2 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy nie narusza również zasady ochrony praw słusznie nabytych. Wyjaśnił, że utrata prawa do zaopatrzenia emerytalnego, o której mowa w tym przepisie, w kontekście przesłanek określonych w tym przepisie wskazuje, że nie chodzi tutaj o prawo nabyte słusznie, a tylko takie prawa podlegają ochronie konstytucyjnej na gruncie art. 2 Konstytucji. Do stanowiska przyjętego przez Trybunał Konstytucyjny nawiązuje również Sąd Najwyższy (por. wyrok SN z 6 września 2012 r., II UK 38/12, OSNP 2013 nr 15-16, poz. 187). Uwzględniając powyższe, zagadnienia prawne sformułowane przez skarżącego, sprowadzające się do podważenia konstytucyjności ww. regulacji prawnych, zostały rozstrzygnięte w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego. Według Sądu Najwyższego skarżący nie wskazał okoliczności podważających przedstawione wyżej stanowisko dotyczące konstytucyjności tych regulacji.

Jeżeli chodzi o kolejne zagadnienie, to jest jednoczesną utratę świadczenia emerytalnego i rentowego nabytego bez związku ze służbą wskutek choroby po przejściu funkcjonariusza na emeryturę, to rozstrzygnięcie tego problemu sprowadza się do zwykłej wykładni art. 10 ust. 2 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy. Z treści tego przepisu jednoznacznie wynika, że: (-) znajduje zastosowanie zarówno do emeryta jak i rencisty, którzy nabyli prawo do zaopatrzenia emerytalnego na podstawie tej ustawy; (-) zastosowanie tego przepisu nie jest uzależnione od przyczyn, ze względu na które były funkcjonariusz stał się inwalidą i nabył prawo do policyjnej renty inwalidzkiej; (-) zastosowanie tego

przepisu warunkuje fakt skazania byłego funkcjonariusza prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo określone w tym przepisie, albo orzeczenia wobec niego prawomocnie środka karnego pozbawienia praw publicznych za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe popełnione przed zwolnieniem ze służby.

Z tych powodów, skarżący nie wskazał istotnych zagadnień prawnych uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Tym samym, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji.